

Beretning 2015-16

Så står vi her igen - til en generalforsamling i Sammenslutningen af Danske Småøer - den 43. ordinære generalforsamling i Ø-sammenslutningens historie.

Og i lighed med tidligere år må jeg konstatere, at det har været endnu et travlt år. Jeg kan jo ikke blive ved med at sige, at det er det travleste i min tid som formand, skønt det føles sådan - men travlt har der været - både hos medarbejderne på sekretariatet, hos vores projektmedarbejder Britta Leth og hos jer på øerne.

Jeg tror, jeg vil starte min beretning et andet sted end med færger i år - men bare rolig - det kommer.

Ny postaftale

Jeg vil nemlig starte med noget af det nyeste - nemlig den netop indgåede postaftale. På flere repræsentantskabsmøder og generalforsamlinger har ønsket om eget postnummer været fremme fra flere øers side, og ø-politiske ordførere - her iblandt Flemming Damgaard Larsen og Mette Dencker - har gennem flere år arbejdet behårdt for, at de småøer, som ønsker eget postnummer, skal have den mulighed.

Af den netop indgåede postaftale fremgår det, at ” de 23 øer, som i dag ikke har eget postnummer, får mulighed for, om ønsket, at få eget postnummer”. Eget postnummer kan have betydning for bl.a. kortlægning af mobildækning, forsikring, hjemsendelse efter sygehusophold, levering af varer og branding af f.eks. ø-produkter. Vi er i gang med at undersøge, hvad man som ø skal gøre, hvis man ønsker eget postnummer - men I kan allerede nu gå i gang med at overveje, hvad I på jeres ø mener om den sag, nu det er en reel mulighed. Den nuværende postaftale gælder to år - og om det med småø-postnumre kommer til at stå i en fremtidig postlov, er jo nok tvivlsomt - derfor skal der smedes nu, mens jernet er varmt, for det er nu muligheden for eget postnummer foreligger.

Tak til Flemming og Mette for forarbejdet og til DF med postordfører Henrik Brodersen for at få det bragt med i den nye postaftale

Men den nye indgåede postaftale bringer ikke lutter gode sager med sig, og transportminister Hans Christian Schmidts forsikringer om, at der bliver lige vilkår for både byboerne og folk i yderområderne klinger hult, hvis man bor på en småø eller i et yderområde i et landdistrikt.

For godt nok bliver en stor del af postaftalen ens for by og land - A-brevet forsvinder, breve må være op til fem dage undervejs, og der leveres kun post fem i stedet for seks dage om ugen.

Men hvis du holder avis, sker der en væsentlig forringelse i forhold til større byer. Her bringes avisen ofte ud med bud, hvorimod man på øer og landet er afhængig af, at postbuddet kommer med avisen.

Desuden kan jeg ikke lade være med at overveje, om den nye postaftale spænder ben for ordningen med flexboliger. Meningen med flexboliger er, at man skal kunne tilsidesætte bopælspligten og bruge huset som sommerhus eller helårshus, som man nu ønsker. Jeg tænker også, at flexboligordningen skulle være med til at lukke op for, at man kunne bruge flexboligen i flere og længere perioder end et sommerhus.

Med den nuværende postaftale slås det fast, at postleveringen kun omfatter omdeling til modtagerens folke-registeradresse. Hvis man ønsker sin post eftersendt til f.eks. sin flexbolig, vil Post Danmark forsat kunne tilbyde dette, men mod betaling af et gebyr. Dermed bliver det - afhængigt af gebyrets størrelse - ikke så attraktivt at bo i sit sommerhus eller flexbolig i kortere perioder.

Så postaftalen skævvrider efter min mening endnu engang Danmark og muligheden for at opnå de samme ydelser, uanset hvor man er bosat i Danmark.

LAG - Småøerne.

Som man også kan se af listen over høringssvar og breve fra sidste generalforsamling og frem til nu, har det politiske arbejde omkring LAG - lokale aktionsgrupper - fyldt rigtig meget.

Igennem 2015 knoklede rigtig mange ildsjæle for at få etableret nye lokale aktionsgrupper rundt om i landets landdistrikter. Der blev brugt uanede mængder af timer på strategier og vedtægter, og også på småøerne blev der lagt rigtig meget god energi i at tænke nye ideer og tanker om, hvordan man kan understøtte nye erhvervsmuligheder og skabe attraktive levevilkår på de danske småøer.

Det lykkedes også for de 27 småøer, der er medlem af Ø-sammenslutningen, at få vores egen LAG - LAG Småøerne - i den nye programperiode og med en rimelig økonomi.

Juleaften i 2015 modtog alle landets LAG'er en julehilsen fra Erhvervs- og Vækstminister Troels Lund Poulsen.

Heri benyttede han lejligheden til at orientere om, at der netop var indgået en aftale om en fødevarer- og landbrugspakke. En pakke, der ifølge forliget skal skabe bedre rammer for fødevarer- og landbrugssektoren, hvilket ifølge aftalen er helt afgørende for at skabe en mere positiv udvikling og vækst i landdistrikterne.

Finansieringen findes bl.a. ved at omprioritere midler inden for landdistriktsprogrammet til kvælstofindsatser.

Det betyder bl.a., at der fra 2017 vil være ca. 30 % færre midler til de lokale aktionsgrupper.

I tæt parløb med bestyrelsen i LAG småøerne skrev vi i begyndelsen af januar til Udvalget for landdistrikter og øer og siden er fulgt samråd, høringer og senest den 4. maj en høring med Minister Troels Lund Poulsen, hvor jeg på LAG Småøernes og Ø-sammenslutningens vegne fik mulighed for at redegøre for, hvad en 30 % besparelse af LAG-midlerne vil betyde på småøerne.

Der er ingen tvivl om, at de midler, som småø-LAG'en har formidlet gennem de forrige perioder, har haft en væsentlig betydning for øernes udvikling - både indenfor basale servicefaciliteter og i kampen for at fastholde og udbygge allerede eksisterende arbejdspladser og være med til at generere nye arbejdspladser i mindre skala.

Ofte ser vi desuden, at hvis en virksomhed eller en forening får LAG-midler, opfattes det som en blåstempling af projektet i forhold til andre fonde eller støttemuligheder. Derved genereres der lettere flere midler til projektet og vores opfattelse er, at LAG-midlerne geares 3 - 4 gange.

LAG-bestyrelsen og vi har selvfølgelig diskuteret, om småøerne skulle gå enegang i denne her sag - altså satse på at få en ordning 'lex-småøerne', hvorved vi kunne undgå at blive ramt en ligeså stor besparelse.

Vi har rigtig mange ting til fælles med andre LAG'er, men der ud over er der flere afgørende forskelle på en småø-LAG og en 'fastlands'-LAG: F.eks. er småøerne jo spredt ud over hele landet, hvilket betyder ekstra rejsetid og rejseomkostninger, både for bestyrelsen og især for koordinatoren - derfor giver det kun mening at have en koordinator på fuld tid. Småøernes LAG har som følge deraf ikke en kommune som 'back-up'.

Det er ikke muligt at strikke en ansættelse sammen som deltidskoordinator parret med f.eks. en anden deltidsstilling i kommunen. Vi skal selv sørge for kontorfaciliteter mv. og kan ikke drage nytte af en kommunes faciliteter. Der ud over har småøernes virksomheder pga. af deres størrelse svært ved at gøre brug af de eksisterende regionale og statslige erhvervsstøtteordninger, der er målrettet virksomheder i en større skala og har fokus på vækst og innovation i en grad, som sjældent matcher småøernes virksomheder.

Man kan ikke skære 30 pct., uden at vigtige projekter tabes på gulvet. Med et reduceret budget til aktiviteter og drift vil bestyrelsen og koordinatoren ikke længere have ressourcer til at være den udfarende og opsøgende kraft, der mobiliserer øboere og virksomheder og skaber netværk mellem LAG-projekterne.

Vi har over for politikerne gentagne gange påpeget, at det er mærkeligt, at man på den ene side prioriterer landdistrikterne, f.eks. gennem udflytning af statslige arbejdspladser og nedsættelse af færgetakster, men at de midler, som skal sikre attraktive levevilkår og øget bosætning i de områder, hvor arbejdspladserne flytter hen - ja dem reducerer man voldsomt. Besparelsernes konsekvenser gælder jo alle LAG'er i Danmark, men for øerne, som er udkanternes udkantsområder, rammer det ekstra hårdt.

Troels Lund Poulsen har - de gange vi har mødt ham til samråd og høringer - været stålsat omkring besparelserne på LAG-området for at finansiere fødevarer og landbrugspakken, om end han ved sidste høring indgik mere i dialog. Fra Christiansborg forlyder det, at det tog omkring LAG besparelser umiddelbart er kørt, og at næste projekt så bliver at tilbagerulle nogle af besparelserne i forbindelse med finansloven 2017.

Der skal lyde en stor tak til LAG småøernes bestyrelse for samarbejdet, og en særlig tak til Morten for sparring i forbindelse med LAG-arbejdet.

Færger - godstransport

Og så er vi nået til det - det der med færgerne, som vi - og jeg ved også nogle af jer - bruger al for meget god tid på.

1. juni 2015 trådte ordningen med nedsættelse af færgetakster for godstransport til og fra øer i kraft. Siden da har vi i Ø-sammenslutningen modtaget rigtig mange henvendelser fra øboere om, hvorledes ordningen skulle forstås, og vi har drøftet ordningen på vores repræsentantskabsmøde med Søren Adsersen fra Småøernes Færgeselskaber som oplægsholder.

Der er ingen tvivl om, at selv om lovteksten og bekendtgørelsen skulle være lige at gå til, har der været adskillige måder at forstå og læse teksten, både hos ø-kommuner og hos øboere. Vi har haft adskillige af jeres spørgsmål til afklaring hos Social- og Indenrigsministeriet.

Kommunalbestyrelserne i ø-kommunerne skal hvert år udarbejde en opfølgingsredegørelse om, hvordan tilskuddet til nedsættelse af færgetakster for godstransport er anvendt i det foregående regnskabsår.

Indenrigsministerens tildeling af tilskud til nedsættelse af færgetakster for godstransport forudsætter, at kommunalbestyrelsens opfølgingsredegørelse på tilfredsstillende vis godtgør, at tilskuddet i det regnskabsår, der ligger forud for det år, hvor tilskuddet udmeldes, er anvendt efter formålet.

Kommunalbestyrelserne i ø-kommunerne har skullet udarbejde en opfølgningsskrivelse for året 2015 og indsende den pr. 31. marts 2016.

Vi har bedt om aktindsigt i kommunernes svar i Social og Indenrigsministeriet, men I har også som øer mulighed for at bede jeres kommune om at se den specifikke opfølgningsskrivelse for jeres færgefart.

Vi gennemførte i januar/februar en spørgeskemaundersøgelse blandt jer for at indhente jeres opfattelse af ordningens fordele og eventuelle ulemper.

Den generelle tilbagemelding, vi har fået fra jer er, at ordningen er til stor gavn for de erhvervsdrivende. Transportudgifterne har længe været en stor forhindring for udviklingen af erhverv på øerne.

På baggrund af resultatet af spørgeskemaundersøgelsen om ordningen, og da ø-kommunerne skulle indsende deres redegørelser for den første periode ved udgangen af marts måned, fremsendte vi fra Ø-sammenslutningen vores kommentarer til ordningen.

Vores kommentarer gik især på følgende:

- Definitionen af varevogne er meget problematisk, idet ordningen alene omfatter varevogne og lignende på ikke over 4 ton, der er registreret på gule plader.

Denne definition er ikke tidsvarende for småøerne, idet mange små erhvervsdrivende (f.eks. små købmænd, mindre fødevarereproducenter, håndværkere og nogle institutioner) har en varevogn på såkaldte papegøjeplader. Disse er ikke omfattet af ordningen, selvom de benyttes til erhverv. Og det betyder jo, at netop erhvervsdrivende, der med ordningen kunne have fået en betydelig lempelse af transportudgifterne af stor betydning for deres overlevelse, alligevel ikke kan opnå denne nedsættelse af godstaksterne.

Desuden tolkes ordene 'og lignende' forskelligt fra kommune til kommune. Er f.eks. erhvervstrailere omfattet?

Vi har derfor på baggrund af henvendelser fra øerne opfordret Ministeren til, at bekendtgørelsen ændres og præciseres til også at omfatte både papegøjeplade-biler og erhvervstrailere.

Desuden har der været forskellige tolkninger hos fergeselskaberne om nedsættelse af godstakster kun skulle omfatte erhvervsfragt eller det skulle gælde al fragt.

Efter vores opfattelse omfatter nedsættelsen al fragt, og vi har bedt ministeren præcisere dette overfor kommunerne.

Nedsættelse af takster.

Gennem efteråret 2015 ventede vi på at landevejsprincippet - altså det at det skal koste det samme at sejle på den blå landevej som at køre på den grå landevej - skulle blive en del af finansloven.

Det blev det ikke.

Derimod vedtog Regeringen, Dansk Folkepart, Liberal Alliance og Det konservative Folkeparti i februar 2016 aftalen om "Vækst og udvikling i hele Danmark". Af aftalen fremgår det bl.a., at der afsættes 48 mio. kr. i 2016 og 95 mio. kr. i 2017 og årene frem til nedsættelse af færgetaksterne for biler, passagerer mv. Forslaget omfatter både de danske småøer samt de større øer, der er selvstændige kommuner og som følge heraf skal midlerne jo også fordeles på disse parter. Af lovforslaget fremgår det, at "med forslaget tages et væsentligt skridt i retning af et såkaldt landevejsprincip."

Forligspartierne har besluttet, at der kun skal ske nedsættelse i forårs- og efterårsmånederne - den turismæssige lavsæson -, hvor der ifølge lovforslaget er det største potentiale for at øge turismen på øerne. I april, maj, juni, de sidste to tredjedele af august, september, oktober og den første halvdel af november er der mulighed for at nedsætte færgesatserne. Tilskuddet må altså ikke ifølge lovforslaget anvendes i sommerferien og vinterhalvåret. Undtaget for denne sæsonordning er de store statslige færger til Samsø og Bornholm.

Af lovforslaget fremgår det også, at kommunerne selv kan fastlægge de perioder, hvor færgesatserne nedsættes inden for ovennævnte perioder. En kommune kan altså vælge at bruge pengene på 14 dages gratis transport, lige som de kan vælge at nedsætte taksterne på enkelte billettyper, f.eks. kun på passagerer, kun på cykler eller lign.

Vi har diskuteret denne sæsonopdeling - også med Småøernes fergeselskaber. På nogle øer er sommersæsonen sikkert fuld booket, og her giver det sikkert god mening med takstnedsættelser i skuldarsæsonen. På andre øer er kapaciteten i sommersæsonen endnu ikke fuldt udnyttet, og her ville det give god mening også at kunne nedsætte taksterne i sommersæsonen.

Spørgsmålet er i al fald, om det skaber den øgede vækst på øerne i form af, at turistudbydere får et bedre indtjeningsgrundlag, når skuldarsæsonen kommer med.

På flere øer er turisterhvervene enmandsbetjente, og når sommersæsonen er forbi, er man kørt træt og orker dermed ikke at holde åbent længere.

En anden ting ved, at man nu arbejder med 2 forskellige sæsoner - nemlig sommer og vintersæsonerne, der er til 'normale' takster og så skuldærsæsonen, der er til nedsatte takster, er at det skabet øget administration. Priserne skal dermed ændres 4 gange om året - og det giver for os at se ingen mening - og vil sikkert heller ikke give det for vores gæster, der skal med færgen.

Af hørings svarene til det fremlagte lovforslag fremgik det, at Småøernes Færgeselskaber, Færgesekretariatet og 6 småø-kommuner havde samme betænkeligheder mht. sæsonerne som os, men at Social- og Indenrigsminister Karen Ellemann ikke fandt, at det gav anledning til nogen ændringer.

Derfor forfattede jeg et brev til Karen Ellemann, ULØ og transportordførerne, som blev fremsendt i samarbejde med Småøernes Færgeselskaber, Færgesekretariatet og borgmestre fra 16 ø-kommuner (Ærø og Slagelse var de eneste, der ikke ønskede at skrive under) om at ændre denne sæsonopdeling for småøerne. Karen Ellemann har tirsdag svaret Udvalget, at hun ikke mener, at der skal ske en ændring i perioderne, hvori tilskuddet må anvendes, ud fra den betragtning, at det er der, der er ledig kapacitet på øerne, og en afgrænsning af de perioder, hvor tilskuddet kan anvendes, er desuden ifølge Karen Ellemann med til at sikre, at takstnedsættelserne bliver mere mærkbare, end hvis der er mulighed for at fordele tilskuddet over en længere periode.

Og det leder så hen til at spørge, hvad der så egentlig er af midler? Ja, indtil i onsdags vidste vi ret meget om det. Af det fremlagte lovforslag fremgår kun fordelingen mellem de statslige ruter (til Bornholm og Samsø) med 39,4 mio. kr. og de ikke statslige ruter (som ud over småøerne også omfatter Læsø, Ærø og Fanø samt en rute til Samsø) med 55,6 mio. kr.

Da en arbejdsgruppe arbejdede med trafikal ligestilling og landevejsprincippet, kom de frem til, at det ville koste ca. 280 mio. kr. at indføre landevejsprincippet uden færgen til Fanø, der af hensyn til forretningshemmeligheder ikke ville oplyse passagertal.

Vækstpakken tilfører 95 mio. kr. inklusiv Fanø overfarten. Man tilfører altså ca. 1/3 af midlerne til at dække det halve år, og nu er Fanø færgen, der er en meget stor transportør af biler og passagerer, oven i købet med i fordelingen. Det må give en noget 'light' landevejsmodel, og jeg er meget spændt på, om vi - når vi får regnet på tallene - overhovedet kommer i nærheden af landevejstaksterne.

Men lad os tage en drøftelse af det fremsatte forslag til bekendtgørelse, når jeg er færdig med min beretning.

I øvrigt står nogle øer over for langt mere presserende problemer. Her gælder det den vanskelige kamp for at fastholde afgangene. Kommunerne er trængte, så er det jo ganske let at få øje på store færgedgifter til få øboere. Men hertil er kun at sige, at færgerne er vores landevej, og uden den kommer vi ingen steder og i øvrigt sejler færgen jo ikke kun for øboerne - tusindvis af sommergæster og turister besøger jo hvert år de danske småøer. Nedskæringer i antallet af færgafgangene svarer til, at man sænker en bom ned for indfaldsvejene til en dansk provinsby og meddeler, at man nu desværre først kan møde på arbejde 2 timer senere - utænkeligt, ikke?

Derfor er man nødt til at spørge, hvad det hjælper, at taksterne sættes ned, hvis der ikke sejler nogen færge? Vi er nødt til at drøfte med Udvalget for Landdistrikter og Øer, hvorledes vi sikrer serviceniveauet samtidig med at landevejsprincippet indføres fuldt ud.

Af vækstplanen fremgår det også, at der skal nedsætte en arbejdsgruppe, der frem til juni 2016 skal se nærmere på, hvordan det bedst sikres, at færgedriften kan opretholdes, når færgen til den enkelte ø midlertidigt er ude af drift.

Vi har ikke hørt noget til denne arbejdsgruppe, men det er rigtig dejligt, at man nu vil sætte fokus på afløserproblematikken. Nogle øer kender ikke til problemet, mens det for andre griber voldsomt ind i ø-livet, hvis færgen skal i dok eller får havari. Der er sikkert ikke umiddelbart nogen lette løsninger, men med en arbejdsgruppe vil problematikken blive belyst fra mange sider, og vi er forhåbentligt et skridt nærmere en mulig løsning.

Planloven og strandbeskyttelseslinjen.

Med den fremlagte vækstplan lægges der også op til omfattende ændringer af planloven - også ændringer, der kan få betydning for de små øer.

I forslaget lægges der op til, at reglerne vedr. kystnærhedszonen - fra 3 kilometer ned til 300 meter fra kysten - ophæves, således at de almindelige landzoneregler også gælder langs kysterne. Hvor stor virkning det får

på småøerne er ikke lige til at gennemskue, idet mange af småøerne i forvejen er underlagt fredninger og Natura 2000, der lægger andre restriktioner ned over øerne.

Omkring strandbeskyttelseslinjen, der strækker sig fra strandkanten og 300 meter ind i landet og som reguleres i naturbeskyttelsesloven - og ikke i planloven, er der tale om en forbudszone, hvor der gælder et forbud mod tilstandsændringer.

Forslaget i vækstplanen går på, at man ønsker at ændre reglerne om strandbeskyttelse, så borgere, hvis grund er beliggende indenfor 300 meter fra strandkanten, frit må foretage mindre ændringer på grunden, Ordlyden 'mindre ændringer' er ikke defineret i forslaget.

Desuden skal virksomheder og det lokale fritids- og foreningsliv kunne få tilladelse til at skabe tidssvarende faciliteter og anlæg langs kysterne.

Hvis disse lempelser omkring strandbeskyttelseslinjen bliver gennemført, er der ingen tvivl om, at det på nogen områder bliver en del lettere at være øbo, men spørgsmålet er om det decideret får nogen betydning for erhvervet - f.eks. Sejerø Golfbane, som kommer ud i strandbeskyttelseslinjen,

Sådan en lempelse må også føre til, at man på sin ø diskuterer, hvad man vil have liggende i vandkanten og forsøger at udarbejde nogle retningslinjer for det. Man kunne jo håbe på, at man - når der skulle gives en dispensation til opførelse af bålhytte eller bådeskur på stranden - vil spørge på den berørte ø, hvorledes det ville passe ind i de ideer, man ellers har for øen, således at vi ikke kommer til at se alt for mange 'øjebæer'.

De indledende forhandlinger omkring planlov og strandbeskyttelseslinje pågår lige nu - og det er ikke meget, der er sluppet ud - ud over at man gerne vil give tilladelse til større butikker og lave 15 flere af de kystnære turistprojekter - projekter, der ligesom de foregående 10 formentlig - og heldigvis skal man måske sige - ikke kommer til at ligge på småøerne, da de er af en størrelsesorden, der for mange småøer er helt urealistisk.

Kommunekonferencer.

Og så lidt fra vores egen verden, nemlig Kommunekonferencen, som blev afholdt 1. februar med godt 100 politikere fra Folketing og ø-kommuner, øboere og samarbejdspartnere

Både Social og Indenrigsminister Karen Ellemann og Erhvervs- og Vækstminister Troels Lund Poulsen havde givet tilsagn om at deltage, men blot et par dage før trak Karen Ellemann sig.

Dermed måtte Troels Lund Poulsen repræsentere regeringens ministre og han stillede sig - efter en mindre valgtale - velvilligt til rådighed for debatten, men medbragte ingen løfter om hverken det ene eller det andet. Debatten omkring LAG'ernes fremtid fik efterfølgende en deltagende journalist fra dk-nyt (kommunernes uafhængige nyhedsbureau) til at interessere sig for LAG'erne. Da jeg snakkede med hende, kom vi bredt omkring og dermed også ind på mellemfinansiering og de manglende rateudbetalinger, og det blev til en artikel i dk-nyt. Efterfølgende har det været en medvirkende årsag til, at rateudbetalinger er genindført for større projekter i den nye bekendtgørelse.

Der er tradition for at Ø-sammenslutningen ca. hvert 4. år afholder en sådan konference. Man kan drøfte form og indhold, men jeg synes, at det store fremmøde viser, at der er behov for sådanne tiltag.

De små øer – turistdestinationer med kvalitet

Med udgangen af juni måned 2015 sluttede turistambassadør-projektet, hvor Britta Leth som turistambassadør afholdt turismeseminarer, har rådgivet virksomheder, skabt netværk blandt turistvirksomheder på udvalgte øer og ikke mindst markedsført de øer, som bød ind i samarbejdet. Desværre er projektet ikke økonomisk afsluttet endnu, idet Erhvervsstyrelsen endnu ikke har afsluttet behandlingen af projektet. Også vi mærker ligesom mange af jer den administrative helt uacceptable byrde i forbindelse med LAG-projekter, men mere om det under regnskabspunktet.

I bestyrelsen besluttede vi at ansøge om endnu et turismeprojekt *De små øer – turistdestinationer med kvalitet*. I det nye projekt er der fokus på at støtte og fremtidssikre virksomheder indenfor turismebranchen. Målet er at udvikle virksomhedernes tilbud og tilskynde til samarbejde virksomhederne imellem med henblik på at skabe en sundere forretning og styrke småøerne som turistdestination - både i og uden for højsæsonen. Britta Leth er ansat som projektmedarbejder, og 7 virksomheder på Femø, Orø, Skarø, Mandø, Bjørnø og Agersø er udvalgt.

Jeg har selv deltaget i det første turistseminar, som Britta holdt for deltagerne, og jeg hører stor tilfredshed hos de deltagende virksomheder. De får virkelig 'kam til deres hår'. Britta gør endnu engang et godt stykke arbejde for at udvikle turismen og turistvirksomhederne på de danske småøer - en stor tak for det til dig Britta.

Projektet og Brittas ildhu har også medført at der nu kommer et ø-pas, hvor småøerne markedsføres i samarbejde med de større øer. Men det vil Britta fortælle mere om senere.

Det nuværende projekt udløber med udgangen af oktober. Derfor har bestyrelsen besluttet at sætte en drøftelse af kommende projekter på denne dagsorden under indkomne forslag.

Samarbejdet med Folketinget, Minister og ministeriets embedsmænd.

Mange af vores sager i Ø-sammenslutningen retter sig mod Folketinget, ministre og embedsmænd i ministeriet.

Et valg gav et nyt Udvalg for Landdistrikter og Øer, og igen i år har vi haft et rigtigt godt samarbejde både med det store udvalg og med Udvalget for Småøer. De politikere, der sidder i dette udvalg, er seriøst interesserede i, at småøerne fortsat består som bæredygtige helårssamfund og i at møde øboerne og deltager gerne i vores repræsentantskabsmøde og på ø-ture. I forgangne periode har vi været på Endelave og Hjarnø. Tak til jer, fordi I trods svære odds på Endelave på begge øer gav politikerne en rigtig fin og oplysende tur. Først i juni står den på tur til Avernakø, Lyø og Bjørnø.

Vores ø-støtte-midler har holdt flyttedag - igen havde jeg nær og sagt. Fra MBBL til Erhvervsstyrelsen. Det kan der sikkert være god ræson i, men når man samtidig skifter EDB-anlæg og medarbejdere, bliver der altså ikke meget konsensus omkring ø-støtte-midlerne. Først netop nu er 1. ansøgningsrunde meldt ud - 24. juni - og der bliver heldigvis en anden runde også sidst i september.

Vi har været til møde i Erhvervsstyrelsen, og inviterede der ø-støttefolkene på tur sammen med Anders Hofmann, der bl.a. er chef for LAG-ordningen. Vi oplevede på sidste ø-støtte-tur, at det, at besøge øer og projekter, var en stor øjenåbner for embedsmændene fra København. Det er rigtigt vigtigt, at embedsfolkene får mulighed for at se, hvor stor en forskel ø-støtte-midlerne gør. Turen går sidst i maj til Mandø og Årø.

Fra vores egen verden.

På sidste års generalforsamling blev bestyrelsen bedt om at udarbejde en oversigt over kontingent-indbetalinger for hver enkelt ø sammenholdt med antallet af beboere. Oversigten er efterfølgende sendt ud til ø-repræsentanter og beboerforeningsformænd, og i bestyrelsen har vi drøftet mulighederne for, hvordan vi kan styrke beboerforeningers opbakning på øerne og dermed også styrke Ø-sammenslutningens mandat i forhandlinger med politikere mv.

Bestyrelsen besluttede, at formandsskabet tager kontakt til de enkelte beboerforeninger for at få en snak og evt. et møde.

Det fører mig over i, at jeg i år på forskellig vis har besøgt Baagø, Drejø, Fejø, Fur og Venø ud over Endelave og Hjarnø.

Vi vil meget gerne på ø-besøg - til et møde med bestyrelsen og så et offentligt møde for hele øen - evt. sammen med LAG'en eller for at sige noget efter jeres generalforsamling. Så ring eller mail, så finder vi en dato og en form der passer jer.

På generalforsamlingen sidste år blev vi pålagt at skrive til ø-kommunerne om det byggegebyr, som man skal betale for at opstille et telt.

Resultatet blev, at flere kommuner svarede, at det havde man slettet for foreninger, andre at et sådant gebyr havde de fortsat, da det er ulovligt at forskelsbehandle, men at man kompenserede foreninger over kulturpuljen med et tilsvarende beløb.

Vi er selvfølgelig stadig interesserede i at vide, om det fortsat er et problem.

I bestyrelsen har vi desuden drøftet, hvordan vi på øerne får næste generation af ildsjæle - kan en anden en ny foreningsstruktur hjælpe til - får vi lettere folk engageret i foreningsarbejdet, hvis de kan slippe for bestyrelsesarbejdet og økonomien og lave det de brænder for - hvad enten det er koncert, idræt eller aftenskole? Kan alle foreninger rummes i en sådan struktur?

Der er nok ingen tvivl om, at vi må gentænke vores foreningsstruktur - især hvis vi skal have unge mennesker engageret.

I 2015 var igen på Folkemøde. Vi snakkede med en masse mennesker, deltog i og afholdt selv debatter og fik synliggjort de danske småøer på allerbedste vis. Sidste år i samme telt som Landdistrikternes Fællesråd.

Vi deltager i Folkemødet igen - i år sammen med Færgesekretariatet, Småøernes LAG og Småøernes Fødevarer-netværk. Der bliver sat fokus på småøerne på mange forskellige måder.

I bestyrelsen evaluerer vi hvert år om økonomi og tidsforbrug står mål med det udbytte, vi har af at have vores egen stand. For det er en økonomisk tung post og mange frivillige kræfter, der skal lægges i at bemande en stand.

Alternativet kunne være at tage til Folkemødet og 'blot' deltage i debatter rundt omkring.

At være formand i en forening, hvor man har en rigtig god bestyrelse, er jo ingen sag. Vi har en 5 – 6 bestyrelsesmøder om året, et par Skype-møder og et 12-12 møde- altså et møde på et døgn, hvor der bliver

arbejdet igennem. Det giver ro og tid til at fordybe sig i de lidt større sager, og også mulighed for at være lidt visionære og drøfte fremtiden.

Tak for et godt samarbejde til både bestyrelsen og til dig Eva og tak for jeres ildhu og engagement. Emn særlig tak til Jytte og Henrik, som nu træder ud, for indsatsen gennem jeres bestyrelsesperiode.

Og så er der vores sekretariat, hvor Lise og Aase holder til.

Aase er nu i gang med sit andet år, og der er ingen tvivl om, at det giver ro og måske også større arbejds-glæde, når man selv har startet regnskaberne op og har kørt runderne med generalforsamling og repræsentantskabsmøde. Det er dejligt, at du tager alting med godt humør - omend øboernes manglende tilbagemelding på diverse mails godt kan bringe en lidt fra koncepterne.

Og du Lise - klør bare på uden at kny - men jeg ved, at det igen har været et travlt år.

Sidste år havde jeg det nytårsfortsæt, at vi skulle have Lise ned på en normal arbejdsuge - selvfølgelig med de udsving, der nu engang er.

Og jeg har kunnet konstatere, at det stort set er lykkedes /dejligt at nogle nytårsfortsætter lykkes☺). Vi er stadig opmærksomme på, at arbejdstiden ikke skrider, men det er klart, at mange rejsedage med f.eks. møder, ESIN og Folkemøde tæller på kontoen.

Du skal have tak - Lise - for endnu et år med en kæmpestor arbejdsindsats - og fra mig selv - tak for mangen en sparring omkring dette eller hint.

Lige til sidst vil jeg ikke undlade at nævne vores nordjyske charmetrold forsker Jørgen Møller, som i august sidste år kom med den bombastiske udmelding: Sælg småøerne til russiske rigmænd. Det er nu ikke første gang - og måske heller ikke sidste - at Jørgen Møller har været på banen omkring småøer. For et par år siden var det under overskriften 'Luk småøerne'. Begge gange har begrundelsen været, at småøerne er for dyre for kommunerne, for staten, ja, for hele samfundet.

Et er sikkert: Når Jørgen Møller kommer med så bombastiske udtalelser, gløder min telefon. Agurketid - sælg småøerne - det er noget, alle journalister vil høre Ø-sammenslutningens og beboerne på småøernes holdning til. Det kan trække overskrifter og give tv-tid i den bedste sendetid.

Vi forsøgte at få Jørgen Møller til at komme til vores repræsentantskabsmøde og uddybe sine synspunkter - men det lykkedes ikke. Til gengæld kom han til LAG Småøernes årsmøde i Odense her i april. Og egentlig må jeg sige, at jeg blev lidt skuffet. For han går ud fra at landsbyer - der jo har agerland rundt om sig - og øer, der har hav rundt om sig - stort set er ens og dermed forskningsmæssigt er sammenlignelige.

Jeg tænker egentlig, at jeg næste gang kan være lidt mere overbærende, når han har fundet ud af, hvad der så skal ske med småøerne.

Og så lakker beretningen mod enden - der kunne have været omtalt så meget andet - ændring af friskoleloven til fordel for Fur og Fejø, vort europæiske samarbejde ESIN, fiskekvoter og meget mere - det meste af det kan I se i oversigten over møder og breve/hørings svar og ellers I er meget velkomne til at spørge ind til det, når jeg er færdig med min beretning, men det blev så dette her, jeg valgte i år.

Når jeg nu alligevel ikke kunne lade være med at sige noget om færger, tror jeg også jeg vil slutte der - nemlig ved at gøre Piet Heins ord til mine:

Lad os nyde vores Danmark
så mangfoldigt som vi kan!
Jeg vil fa' mig ikke køres
over sø og salten vand
- liså lidt som jeg vil svømme over land !

Lad os dampe og MS'se
lad os sejle – lad os ro.
Tænk hvis gamle Gubbe Noa
havde vaklet i sin tro
- og sat sig ned og ventet på en bro !!

Piet Hein.

Tak for i år.